

ÚTMUTATÓ A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA HASZNÁLATÁHOZ A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATALNÁL VÉGZETT ÉRTÉKELÉSI FELADATOKBAN

Jelen útmutató célja, hogy támogassa a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (a továbbiakban: NKFI Hivatal) által megbízott szakértőket a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból meghirdetett pályázati kiírásokra benyújtott kutatás-fejlesztési és innovációs pályázatokhoz, a megvalósítási szakaszban lévő projektekhez kapcsolódó alábbi szakértői feladatok ellátásában, a mesterséges intelligencia (MI) felelős és az Európai Bizottság által létrehozott Európai Kutatási Tanács (European Research Council, ERC) elvárásaival összhangban történő alkalmazásában¹:

- az NKFI Alapból meghirdetett kutatás-fejlesztési és innovációs pályázatok értékelése;
- a megvalósítás alatt álló projektek szakmai beszámolóinak értékelése;
- szerződésmódosítási kérelmek értékelése;
- nyomon követéshez kapcsolódó szakértői feladatok ellátása;
- helyszíni ellenőrzésekhez kapcsolódó szakértői feladatok ellátása;
- K+F minősítési kérelmek értékelése;
- kutatás-fejlesztési és innovációs szakpolitikai vélemények készítése.

Az útmutató az MI alkalmazásának megengedett kereteit és korlátait határozza meg, különös tekintettel a szakértők önálló szakmai felelősségére, valamint az adatvédelmi és titoktartási követelmények betartására.

Összességében kijelenthető, a fentiekben meghatározott értékelési feladatok elvégzése során az MI nem használható az értékelés szakmai tartalmának előállítására, az értékelési szempontok szerinti minősítésre, vagy az értékelő önálló szakmai mérlegelésének helyettesítésére (kizárólag technikai és nyelvi támogató eszközként használható), tekintettel arra, hogy minden ezzel ellentétes cselekmény sérti az adatvédelmi és titoktartási (ÁSZF 2.15, 7. pontjai), valamint az értékelési feladat át nem ruházhatóságának elvét (ÁSZF 2.20. pontja). A jelen útmutatóba foglalt szabályok biztosítják az értékelési folyamatok transzparenciáját annak érdekében, hogy az értékelések átlátható, nyomon követhető és ellenőrizhető módon történjenek.

¹ <https://erc.europa.eu/news-events/news/erc-clarifies-limits-ai-use-grant-evaluation>

Az MI kizárólag technikai segédeszközként alkalmazható. Az értékelés szakmai tartalmának kialakítása, a tényállás megállapítása, a bizonyítékok mérlegelése, a K+F kritériumok vizsgálata, valamint a következtetések levonása minden esetben kizárólag a szakértő feladata.

Az MI-eszközök használata továbbá nem járhat a pályázatokhoz kapcsolódó bizalmas információk, személyes adatok vagy az értékelés nem nyilvános tartalmának jogosulatlan külső rendszerbe történő továbbításával.

Alapelvek

1. Az értékelési feladat nem ruházható át MI-ra, az minden esetben az értékelést végző szakértő feladata.
2. Adatvédelmi és titoktartási kötelezettség nem sérülhet az MI használata következtében. Az értékelést végző szakértő nem oszthatja meg MI-eszközökkel az NKFI Hivatal által a szakértő rendelkezésére bocsátott dokumentumokat (a továbbiakban: NKFIH dokumentum) és annak mellékleteit, valamint az abban szereplő személyes adatokat.
3. Az értékelésért minden esetben az azt készítő szakértő viseli a felelősséget. Az értékelést végző szakértő köteles az NKFIH dokumentumot teljes terjedelmében elolvasni (annak lehetséges mellékleteivel együtt), önálló szakmai véleményt kialakítani, valamint a végleges értékelés minden megállapításáért felelősséget vállalni.

✗ Tiltott felhasználási esetek

- Az NKFIH dokumentum vagy annak részeinek, mellékleteinek feltöltése külső/belső MI-rendszerekbe.
- Az NKFIH dokumentum tartalmának összefoglalása bármilyen MI-rendszer használatával, különösen abból a célból, hogy az NKFIH dokumentum teljes terjedelmének áttekintése elkerülhetővé váljon.
- A technika állását képező szakirodalom, szabadalmak, elérhető megoldások értékelése MI használatával (dokumentumok keresése, fordítása megengedett felhasználási esetek, azonban ezen dokumentumok értékelését kizárólag a szakértő, saját hatáskörben, MI alkalmazása nélkül szükséges, hogy elvégezze).
- Az NKFIH dokumentum K+F kritériumok szerinti értékelése MI használatával.
- Az NKFIH dokumentum kapcsán készített értékelés szövegezésének (vagy annak első tervezetének) MI-val történő generálása.

✓ Megengedett felhasználási esetek

- Nyelvtani és helyesírási ellenőrzés, stilisztikai és nyelvi szerkesztés, szükség esetén fordítás (kivéve az NKFIH dokumentum és mellékleteinek szövegét), kizárólag olyan, a szakértő által kiválasztott és szükség szerint anonimizált szövegrészek tekintetében végezhető, amelyek nem tartalmaznak üzleti titkot, bizalmas információt, személyes adatot vagy a Kérelmező/Támogatást igénylő/Kedvezményezett (a továbbiakban együttesen: Kérelmező), illetve az NKFIH dokumentum azonosítására alkalmas adatot.
- A K+F témájához kapcsolódó általános információk keresése, valamint a technika állását képező dokumentumok keresése, illetve ezen dokumentumok fordítása (a dokumentumok MI használatával történő értékelése tiltott felhasználási eset).

Gyakran feltett kérdések és válaszok az MI használatával kapcsolatban

K1: Feltölthetem-e az NKFIH dokumentumot vagy annak egyes részeit online MI-eszközökbe, például ChatGPT-be, Claude-ba, Geminibe stb., hogy segítséget kapjak?

V1: Nem. Ez a titoktartási kötelezettség megszegésének minősül. A szöveg ilyen platformokra történő feltöltése a tartalom harmadik fél (a platform tulajdonosa, üzemeltetője, fejlesztője) részére történő átadását jelenti, ami sérti az adatvédelmi szabályokat és az NKFIH dokumentum bizalmas jellegét. Ez büntetőjogi felelősségre vonáshoz is vezethet.

K2: Ha egy MI-modellt helyben, a saját számítógépemen futtatok (biztosítva, hogy semmilyen adat ne kerüljön ki), megkérhetem-e az alkalmazást, hogy készítsen összefoglalót az NKFIH dokumentumról időmegtakarítás céljából?

V2: Nem. Ez sérti az át nem ruházhatóság elvét. Az NKFIH dokumentum teljeskörű megértése a bíráló alapvető feladata. Egy MI által készített összefoglaló használata a teljes NKFIH dokumentum helyett megakadályozza, hogy a munkát a Kérelmező által bemutatott módon értékelje.

K3: Használhatok-e olyan MI-eszközt, amely nem adja át az NKFIH dokumentum tartalmát harmadik félnek, a tudományos módszertan értékelésére vagy az NKFIH dokumentumban fellelhető újszerűségek meghatározására?

V3: Nem. A tudományos érdem megítélése és az értékítélet kialakítása emberi felelősség. Ezek azok az alapvető értékelési feladatok, amelyek nem ruházhatók át algoritmusra, függetlenül az adatvédelmi beállításoktól.

K4: Használhatók-e MI-eszközöket az értékelés nyelvtani javítására, a szöveg gördülékenyebbé tételére vagy a stílus javítására? Használhatom-e az MI-t a bírálatom angol nyelvre történő fordítására?

V4: Igen, feltételekkel.

Használhat MI-eszközöket nyelvi finomításra vagy fordításra, amennyiben:

- a) nem ad át személyes adatokat harmadik fél részére, nem tartalmaz üzleti titkot, bizalmas információt, személyes adatot (adatvédelem);
- b) nem ad át az NKFIH dokumentumból származó részleteket az MI-eszköznek, kizárólag anonimizált szövegrészek kapcsán kerülnek információk megosztásra (titoktartás);
- c) nem kéri az MI-t arra, hogy érveket vagy értékelési megállapításokat generáljon Ön helyett (át nem ruházhatóság).

K5: A fő gondolataimat már vázlatpontokban rögzítettem. Megkérhetem-e az MI-t, hogy ezekből teljes bekezdéseket készítsen a végleges bírálati jelentéshez?

V5: Csak akkor, ha az eszköz biztonságos, és nem áll fenn annak kockázata, hogy személyes adatok vagy az NKFIH dokumentumok tartalma harmadik félhez kerül.

Amennyiben az MI helyben fut és biztonságos, ez elfogadható, feltéve, hogy az eredményül kapott szöveg az Ön eredeti gondolatait tükrözi, és nem tartalmaz új értékítéleteket vagy értelmezéseket.

K6: Használhatom-e az MI-t annak ellenőrzésére, hogy az NKFIH dokumentum bibliográfiája naprakész-e, vagy hasonló publikációk keresésére?

V6: Az NKFIH dokumentum szövegét – beleértve a bibliográfiát is – nem viheti be MI-alapú keresőeszközbe az adatvédelmi követelmények miatt, függetlenül attól, hogy a rendszer külső szolgáltató által üzemeltetett vagy valamely szervezet belső informatikai infrastruktúráján működik.

Ugyanakkor használhat MI-eszközöket az NKFIH dokumentum témájával kapcsolatos információk keresésére.

Mint minden más forrás esetében, az eredmények ellenőrzése az értékelést végző szakértő felelőssége.

K7: Használhatók-e MI-eszközt arra, hogy elkészítse a bírálatom első változatát, amelyet ezt követően én szerkesztek és véglegesítek?

V7: Nem.

A bírálathoz első változatának elkészítése értékelői ítéletalkotást foglal magában, és ezért az értékelési feladat átruházásának minősül, még akkor is, ha a bíráló később módosítja a szöveget.

K8: Használhatók-e MI-eszközt annak ellenőrzésére, hogy a bírálataból hiányoznak-e fontos szempontok?

V8: Nem.

Annak meghatározása, hogy mi számít fontosnak vagy relevánsnak egy bírálathoz, az értékelő szakmai megítélésének része, és nem ruházható át MI-eszközre.

K9: Feltölthetem-e az NKFIH dokumentumot egy olyan MI-rendszerbe, amely az egyetemem belső informatikai rendszerén fut?

V9: Nem.

Az NKFIH dokumentum vagy annak bármely, üzleti titkot, bizalmas információt, személyes adatot vagy a Kérelmező azonosítására alkalmas adatot tartalmazó része MI-rendszerbe nem tölthető fel, függetlenül attól, hogy a rendszer külső szolgáltató által üzemeltetett vagy valamely szervezet belső informatikai infrastruktúráján működik.

K10: Megkérhetem-e az MI-t, hogy keressen olyan tudományos publikációkat vagy szabadalmakat, amelyek egy adott technológiai terület technika állását mutatják be?

V10: Igen. Ez megengedett, amennyiben a keresés a technológiai területre vagy általános műszaki kérdésekre irányul, és nem tartalmazza az NKFIH dokumentum vagy annak bizalmas részleteit. A megtalált források értékelése, azok relevanciájának megítélése, valamint a technika állásának megállapítása továbbra is kizárólag a szakértő feladata.